

מיט א טיפערן בליק

פרשת שמעי השפ"ה

אנטלויף נישט!

בס"ד

א גוטן טייערע חברים וידידים!..

יעדע וואך ביי הבדלה מוצאי שבת קודש זאגן מיר דעם פסוק (ישעי' י"ב ב') "הֲנֵה קָל יְשׁוּעָתִי אֲבָטַח וְלֹא אֶפְחָד" אז דער אייבישטער העלפט א איד און דעריבער דארפן מיר זיך פארלאזן אויף איהם און נישט מורא האבן. הגה"ק רבי צדוק הכהן פון לובלין זי"ע ברענגט א טעם דערצו, וויבאלד ווען דער מענטש זעהט ווי מען גייט אוועק פונעם קדושת שבת, די הייליגע טאג דערווייטערט זיך פון איהם און מען גייט פון קודש צו חול שטייענדיג ביים שוועל פון די ימי המעשה, פאלט אויפן מענטש א פחד און א זארג, ער שפירט א ירידה און א צובראכנקייט, דעריבער איז מען זיך מחזק מיט אט די ווערטער, הנה קל ישועתי, דער אייבישטער העלפט און ס'איז נישט דא וואס מורא צו האבן.

אין די יעצטיגע טעג, שטייענדיג נאך אזא לעכטיגע און הייליגע יום טוב פסח, ווען מיר האבן זיך ארויסגעלאזט פון אזא דערהויבענע אטמאספערע און מיר געפונען זיך פלוצלינג צוריק אינעם עולם המעשה, די טאג טעגליכע גשמיות'דיגע וועלט מיט אירע שוועריגקייטן און נסיונות, איז נישט דא נאך אזא פאסיגע זמן צו דארפן דעם "הנה קל ישועתי אבטח ולא אפחד" ווען דער נפש פון א איד זוכט חיזוק און התרוממות צו קענען ווייטער ממשיך זיין דעם אור פונעם יום טוב, און זיך נישט דערווייטערן דערפון.

דבר בעתו מה טוב זיך צו פארטיפן אין אפלערנען אונזער פרשה, פרשת שמעי, וועלכע געפאלט טאקע על פי רוב אינעם יעצטיגן זמן, און זוכן די שטראלן פון ליכטיגקייט און התחזקות וואס די תורה הקדושה שטעלט אונז צו אין יעדע תקופה.

די השתלשלות און סדר וואס האט פאסירט ביום השמיני

די פרשה פאנגט זיך אָן מיט "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי" עס איז געקומען צו גיין די אכטע טאג נאך די שבעת ימי המילואים - די זיבן טעג פון הכנה איידער מ'גייט באנייען דעם משכן און אנהייבן צו טוהן די עבודה אינעווייניג פאר השי"ת. מען האט ענדליך זוכה געווען אנצוקומען צום געוואלדיגן הויכפונקט, נאך די גאנצע הארעוואניע וואס כלל ישראל האט אריינגעלייגט ביז אהער ווען די אידן האבן געברענגט זייערע נדבות, נאכן בויען און צוזאמשטעלן די משכן, און נאכן טוהן די אלע עבודות און פעולות פון די זיבן טעג פון מילואים און הכנה בקדושה ובטהרה, אהרן הכהן איז געזאלבט געווארן מיט די שמן המשחה צו זיין ראוי און קענען טוהן די עבודה. טאקע יעצט קומט צו גיין ראש חודש

ניסן, דער 'יום השמיני' וואס איז גאר א חשוב'ע און הייליגע טאג (ווי רש"י ברענגט פון חז"ל אז די טאג האט געהאט צען ספעציעלע מעלות און ענינים פון שמחה פארוואס עס איז געווען אזוי לעכטיג און דערהויבן) און משה רבינו לאזט רופן אהרן הכהן מיט זיינע קינדער און די זקנים, און ער גיבט זיי איבער די סדר העבודה און די קרבנות וואס דארפן געברענגט ווערן אין דעם טאג.

אין די המשך הפרשה דערציילט אונז די תורה ווי מיר ווייסן, אז למעשה האט זיך די המשך פונעם טאג ליידער זייער נישט גוט אויסגעלאזט, מיט די פטירה פון נדב ואביהוא, די צוויי הייליגע קינדער פון אהרן הכהן וואס האבן געוואלט אנטויל נעמען אין די גרויסע שמחה פון די חנוכת המשכן און זיי האבן זיך דערנענטערט מער ווי מען האט געמעגט, זיי האבן געברענגט א 'אֵש זָרָה' א פרעמדע פייער, וואס האט גורם געווען אז זיי זאלן פארברענט ווערן און נסתלק ווערן פון די וועלט רח"ל. אט די צוויי קדושים אויף וואס חז"ל זאגן אז זיי זענען געווען ראוי צו קענען זיין די מנהיגי הדור נאך משה און אהרן, די צוויי צדיקים אויף וועמען עס איז געזאגט געווארן "בְּקִרְבִּי אֶקְדָּשׁ" - דער אייבישטער'ס נאמען וועט ווערן געהייליגט דורך זיינע נאנטע מענטשן, זיי זענען נסתלק געווארן אין דעם טאג וואס וואלט געדארפט זיין די שפיץ שמחה און התרגשות ביי כלל ישראל.

די תורה הקדושה דערציילט אונז די גרויסע מדרגה פון אהרן הכהן וויאזוי ער האט רעאגירט צו די שווערע אומגליק וואס האט איהם באטראפן, "וַיָּדָם אֶהָרֹן" אהרן הכהן האט געשוויגן! טראץ די שרעקליכע צער און עגמת נפש, איז אהרן הכהן געבליבן שטיל און האט זיך נישט מתרעם געווען אדער באקלאגט אויף די צרה.

באלד נאך די מעשה פון מיתת שני בני אהרן, געפונען מיר אין אונזער פרשה די איסור פון שְׁתֵּנֵי יָיִן, אז א כהן טאר נישט טוהן די עבודה נאכן טרינקן וויין, ווי עס שטייט אין פסוק וַיִּדְבֹּר ה' אֶל אֶהָרֹן לֵאמֹר, יָיִן וְשִׁכָּר אֵל תִּשְׁתֶּה וגו'. רש"י ברענגט פון חז"ל, אהרן האט זוכה געווען אז השי"ת זאל רעדן צו איהם דייקא און איהם איבערגעבן די מצוה, דאס איז געווען א שכר אויף זיין שווייגן, א שכר אויף וַיָּדָם אֶהָרֹן.

די דיוקים אין אונזער פרשה

די גאנצע ענין דארף א ביאור. פון איין זייט געפונען מיר אז ס'איז יא געווען א חיוב צו וויינען אויף די פארלוסט פון נדב ואביהוא, ווי משה רבינו זאגט "וַאֲחִיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְבּוּ אֶת הַשָּׂרָפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'" אז אלע אידן האבן יא געדארפט טרויערן און באוויינען אויף די צדיקים וואס זענען פארברענט געווארן. און אזוי האט הקב"ה אריינגעלייגט אין די טבע הבריאה אז ס'איז פארהאן א ענין פון צער און טרויער ווען עס ווערט אוועגעריסן א נאנטער מענטש, אויב אזוי וואס באדייט טאקע "וַיָּדָם אֶהָרֹן"? אז אהרן הכהן שווייגט. און אויב די תורה הקדושה קומט אונז דא דערציילן די גרויסקייט פון אהרן הכהן אז ער איז געווען ווי א מלאך העכער פון יעדע מענטשליכע געפיל, וואס קענען מיר ארויסלערנען אויף אונזער

דרגא פון די גרויסע מעשה פון שווייגן אין די גרעסטע מצב פון צער און ווייטאג?

צווייטענס, וואס איז די קשר צווישן דאס שווייגן פון אהרן הכהן מיט די איסור פון טוהן די עבודה אנגעטרינקן? פארוואס איז דוקא די פרשה געגעבן געווארן אלס א שכר אויף אהרן הכהן'ס שווייגן?

נישט אנטלויפן פונעם פראבלעם!

בדרך רמז קענען מיר געפונען דא א געוואלדיגע מוסר השכל וואס איז שטארק נוגע פאר יעדן פון אונז אין פארשידענע מצבים. פארשטייט זיך אז אונזער כוונה איז נישט אפצולערנען פשט אין "וידם אהרן" וואס איז פיל גרעסער ווי אונזערע השגה. נאר ווי מיר האבן שוין געברענגט פון די גמרא אין **מסכת סנהדרין** ("ל"ד). וואס דרש'ענט דעם פסוק "וכפטיש יפצץ קלע" אז די תורה איז ווי א האַמער וואס האַקט אויף א שטיין, "מה פטיש זה מתחלק לכמה ניצוצות אף מקרא אחד יוצא לכמה טעמים" פונקט ווי די שטיין ווערט צוברעקלט אויף אסאך קליינע שטיקלעך, די זעלבע קען מען אפערנען מערערע זאכן פון יעדן פסוק. מיר זוכן א קליינע ניצוץ, א קליינע ברעקל, א שטיקל דערהער און א רמז אין וועלכע מיר קענען זיך אנכאפן און ארויסנעמען א לימוד פאר פשוט'ע מענטשן אזויאוי אונז, ווי פאלגענד:

ווען א מענטש גייט אדורך א מצב פון צער, עגמת נפש, אדער סיי וועלכע שוועריגקייט, וועלן מיר באמערקן א אינטערסאנטע נקודה, אז די ערשטע זאך וואס דער מענטש וויל טוהן, איז אדער צו 'אנטלויפן' פונעם שוועריגקייט, דאס הייסט איבערלאזן די גאנצע מציאות און פשוט זיך באהאלטן אין א ווינקל וואו ער דארף זיך נישט ספראווען דערמיט. אדער וועט ער פראבירן דאס צו 'באקעמפן' דורך ווערן צעווילדעוועט און שרייען וכדומה.

לאמיר אנכאפן א קליינע ביישפיל וואו יעדער פארשטייט עס גרינג. ווען א מענטש גייט אדורך בזיונות, איינער איז איהם באפאלן און באזידלט ברבים, און דער מענטש קען דאס נישט פארנעמען. אין בעסטן פאל וועט ער פשוט אוועקשפאצירן שטילערהייט, ער ווערט פארשוואונדן פונעם פלאץ כדי זיך נישט צו דארפן פארמעסטן מיט די בושות וואס ער האט נארוואס געליטן. און אין ערגסטן פאל וועט ער אנהייבן צוריק צו שרייען און שעלטן און מבזה זיין יענעם אויף צוריק, כדי אפצושטילן דעם ווייטאג פון די בזיונות וואס ער האט געכאפט.

און די זעלבע איז ביי יעדע צרה ח"ו, אדער סיי וועלכע עגמת נפש אין לעבן, למשל ווען א מענטש גייט אדורך פינאנציעלע שוועריגקייטן, אדער א פראבלעם אין שטוב, וועט זיך מאכן כסדר אזעלכע מענטשן וואס קענען זיך נישט קיין עצה געבן מיט די עול און לאָסט פונעם שוועריגקייט, נאר עס איז זיי אסאך גרינגער צו אנטלויפן פונעם פראבלעם, איגנאדירן די גאנצע נושא כאילו עס עקזיסטירט נישט. עס איז אסאך גרינגער ווען מ'רעדט זיך איין אז אלעס איז אין ארדענונג און מ'שפאצירט כאילו אוועק פונעם גאנצן פראבלעם, מ'איז נישט מטפל

אין דעם נאר מען לאזט זאכן לויפן ווייטער ווי גארנישט וואלט פאסירט. אדער הייבט אָן דער מענטש צו שרייען און שטויסן, ער באשולדיגט אלס און אלעמען ארום איהם. אנשטאט זיך אפשטעלן און נעמען פאראנטווארטליכקייט אויף זיך, און פארשטיין אז די אחריות ליגט למעשה אויף איהם, און ער דארף דרינגענד זיך אפגעבן מיט'ן פראבלעם און זעהן וויאזוי מ'זעהט זיך ארויס דערפון, וועט ער אנשטאט דעם קומען מיט טענות און מענות אז דער איז שולדיג און יענער איז שולדיג, און נאך פארשידענע פעולות זיך ריינצוואַשן און אראפוארפן די אחריות פון זיך.

די ערשטע שליסל צו די ישועה און הצלחה צו לייזן דעם פראבלעם, איז ווען דער מענטש אנטלויפט נישט! ווען מען גייט אדורך א שווערע תקופה, דארף מען זיך אפשטעלן און 'אנערקענען' דערין. בלייב שטיין אויפן אָרט, הער וואס אנדערע זאגן דיר דערוועגן, זיי זיך מתבונן דערין און פראבירן ארויסצוהאבן גרינטליך דעם פראבלעם, פארשטיי אז עס איז א סיטואציע און א אדורכגאנג וואס מ'דארף ארויסקריכן דערפון אויפן ריכטיגן אופן. פראביר צו פארשטיין וואס דער מומחה, מחנך, מבין, און צומאל גאר א חבר זאגט דיר. אנשטאט צו באגראבן די קאפ אין זאמד און פראבירן צו איגנאדירן דעם פראבלעם, אדער אנשטאט זיך ארויסצודרייען פון די פליכט און אחריות וואס ליגט יעצט אויף דייןע פלייצעס און שרייען אויף אנדערע, דארף מען בלייבן אנוועזנד, מ'דארף שטיין שטארק און אָננעמען אויף זיך דעם עול.

קיינער זאגט נישט אז ס'וועט זיין גרינג! שטארק מעגליך אז די וועג זיך ארויסצוהען פונעם פלאנטער איז א לאנגע און שווערע. ליידער זענען פארהאן אסאך פראבלעמען וואס די לעזונג דערצו נעמט אסאך צייט, געדולד, און כוח, און מ'דארף ארבעטן שווער אנצוקומען צום ציל. אבער פון אנטלויפן ווערט מען זיכער נישט געהאלפן. על פי רוב ווען א מענטש אנטלויפט פון זיינע פראבלעמען, לויפט ער אין די פארקערטע דירעקציע פון זיין ישועה, ער פארנאכלעסיגט וויכטיגע זאכן, און מאכט נאר שווערער דעם וועג ארויסצוקריכן פונעם פראבלעם.

די עבודה פון וידם אהרן

אויף "וידם אהרן" ווערט געברענגט אין **ספרים** אז עס איז פונעם לשון אזויאוי א 'דומם' ווי א שטיין, אז אהרן הכהן האט געשוויגן ממש ווי א דומם טראץ די גרויסע צרה וואס האט איהם באטראפן.

לענינו קענען מיר ערקלערן, אז דער ענין פון דומם איז ווי א שטיין וואס שטייט אויף איין פלאץ און קען זיך נישט רירן אין ערגעץ. א שטיין קען נישט אנטלויפן און קען זיך נישט באהאלטן. דארט וואו דער שטיין איז געלעגן דארט בלייבט ער ווייטער...

די תורה הקדושה וויל אונז דא מרמז זיין אז ווען א איד גייט אדורך א מצב פון צער און שוועריגקייט, אפילו מען וויינט און מען איז צובראכן, ווי מיר האבן פריער דערמאנט דעם פסוק וְאֶחֶיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרָפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה', דארף אבער דער מענטש בלייבן שטיין אויפן פלאץ, אנערקענען אינעם פראבלעם, פארשטיין זיין צרה ווי שווער ס'זאל

נאר נישט זיין, און נאר אזוי קען ער געהאלפן ווערן, דורכן מקיים זיין "יידם" און זיך אפשטעלן ווי א דומם.

ווי וואונדערליך איז ווען מיר וועלן באמערקן אז די ווארט "יידם" קען מען טייטשן צוויי וועגן. וידום איז א לשון פון שווייגן, ווי דער תרגום טייטשט טאקע דא ביי אונז "ושתיק אהרן" אז אהרן האט געשוויגן. אזוי אויך איז עס א לשון פון זיך אפשטעלן און ווארטן, ווי מיר געפונען (יהושע י') שָׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן דָּוִם וגו' יידם הַשָּׁמֶשׁ [ווען יהושע בן נון האט אפגעשטעלט די זוהן אינעם שטאט גבעון, האט ער געזאגט אז עס זאל בלייבן שטיין און ווארטן אויפן פלאץ].

ווי מיר האבן פריער דערמאנט זענען דאס די צוויי כללים וואס מענטשן האבן א שוואכקייט צו טוהן ווען עס גייט זיי נישט גוט. סיי דאס אנטלויפן און נישט בלייבן שטיין אויפן ארט כדי זיך צו פארמעסטן און אפגעבן מיט'ן פראבלעם, און סיי דאס צוריקשרייען און ענטפערן און באשולדיגן יעדער אויסער זיך אליינס. דאס זענען די צוויי זאכן וואס זענען די גרעסטע שטער צו די הצלחה און צו די היילונג פון א פראבלעם.

די אלע זאכן קענען מיר אפאלערנען בדרך רמז אין "יידם אהרן". סיי דאס בלייבן שטיין און ווארטן און נישט אנטלויפן, און סיי דאס שווייגן צו הערן און דערהערן דעם פראבלעם ווי עס דארף צו זיין. און טאקע פונקט ווי דער דומם, דער שטיין וואס רירט זיך נישט אוועק פון פלאץ און שרייט נישט אויף קיינעם, אזוי דארף זיין אונזער באנעמונג ווען מ'גייט חלילה אדורך א אומבאקוועמליכקייט אדער א שוועריגקייט אין לעבן. די עבודה איז צו בלייבן אויפן פלאץ און גוט דערהערן דעם פראבלעם, אריין-אָטעמען טיף און מכיר זיין אין די מציאות אזויווי עס איז.

און אגב, דאס איז נישט נאר געזאגט געווארן בגשמיות, דאס איז אויך נוגע ברוחניות. ווען א איד אנערקענט זיין מצב, ער פארשטייט זיין פראבלעם, דעמאלטס קען ער מתפלל זיין צום אייבישטער, ווי אויך טוהן די נויטיגע השתדלות וואס פארלאנגט זיך פון זיין זייט. דאגעגן ווען מ'אנטלויפט אדער מ'לייקענט אפ די גאנצע פראבלעם, מען איז נישט מכיר דערין, דאן איז מען נישט מתפלל און מען פירט זיך נישט ריכטיג, איז פיל שווערער געהאלפן צו ווערן ח"ו.

נישט זיך 'אנטרינקן' אויף פארשידענע אופנים

דאס קען אויך זיין די באדייט פון די שכר וואס אהרן הכהן האט באקומען דורך די פרשה פון שְׁתוּי יין, אז מען טאר נישט טוהן די עבודה ווען מ'איז אנגעטרינקן. מיט אונזער מענטשליכע שכל וואלטן מיר געקענט קלערן, וואס איז דען אזוי שלעכט צו טוהן די עבודה ווען מ'איז בגילופין? וואס קען שוין שאטן די שמחה וואס דער כהן וועט האבן נאך א גלעזל וויין? נאר דער תירוק איז אז 'טרינקן וויין' איז א וועג פון אנטלויפן פון זיך. ווען א מענטש טרינקט זיך אָן און פארשטייט זיינע חושים, איז ער אנטלאפן פון זיך אליין, פשוטו כמשמעו, ער איז נישט 'אנוועזנד' אין זיין מציאות, און זיין נפש איז נישט דארט.

וְלֹא לִלְמַד עַל עֲצָמוֹ יָצָא אֶלָּא לִלְמַד עַל הַכָּלָל כְּלֹו יָצָא, עס איז נישט נאר ווען מ'טרינקט וויין און מ'ווערט שיכור. וויפיל נאך אנדערע פעולות טוען מענטשן פשוט כדי זיך צו האלטן פארנומען און נישט דארפן קוקן זייער אמת'ע מציאות אין פנים אריין. צומאל באגראבט מען די קאפ אין זאמד דורכדעם וואס מ'איז באשעפטיגט מיט זאכן וואס זענען נישט וויכטיג און ברענגן נישט קיין שום תכלית אדער תועלת, נאר פארן מענטש אז דאס אלס גרינגער ווי איידער זיך דארפן אפגעבן און באהאנדלען זיינע פראבלעמען.

ווען עס קומט צו די עבודה אין בית המקדש זאגט השי"ת יִן וְשָׁכַר אֶל תְּשֻׁתָּהּ, מען קען נישט טוהן די עבודה ווען דער מענטש איז נישט אינגאנצן דערביי מיט אלע זיינע חושים און כוחות. די זעלבע איז ביי יעדע איד אין זיין אייגענעם מקדש מעט, מען טאר נישט דורכ'ן זיך באשעפטיגן מיט שטותים והבלים וואס העלפן מסיח דעת זיין און איגנארירן וואס איז באמת וויכטיג.

די פסוקים אין פרשת בשלח

אצינד לאמיר אביסל צוריק קומען צו די זמן אין וועלכע מיר געפונען זיך יעצט. מיר האלטן אין די טעג נאך פסח ווי פריער דערמאנט, א זמן וואס האט נאך אודאי א שייכות מיט'ן יום טוב און איז אונטערן רושם פון די השפעות וואס דער יום טוב ברענגט מיט זיך.

דער יום טוב פסח ווערט פֿאַרענדִיגט מיט די טעג אין וועלכע מיר דאנקן און לויבן השי"ת אויף די נסים פון קריעת ים סוף. שביעי של פסח איז דער טאג אין וועלכע די ים האט זיך געשפאלטן פאר כלל ישראל און מיר זענען אריבער בתוך הים ביבשה. איז כדאי אביסל זיך מתבונן צו זיין און פארטיפן אין די פסוקים פון פרשת בשלח וואס שילדערן די מצב פון כלל ישראל ביי קריעת ים סוף, און זעהן וואס מיר קענען אפאלערנען פון דארט.

פרשת בשלח הייבט זיך אָן מיט די ווערטער "וַיְהִי בַשָּׁלַח פָּרָעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחָם אֱלֹקִים דִּרְדָּרְךָ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹקִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם בְּרֹאֲתָם מִלַּחְמָה וְשָׁבוּ מִצְרֵימָה", השי"ת האט ספעציעל געפירט כלל ישראל אויף א ווייטערע וועג אוועק פון מצרים כדי די אידן זאלן נישט חרטה האבן אויב ס'וועט אויסברעכן א מלחמה מיט די פלשתים (וואס געפונען זיך אויפן נענטערן וועג) און זיי וועלן באשליסן צוריק צו גיין קיין מצרים. אט דאס איז דאָך די ערשטע פראבלעם וואס מיר האבן פריער געשמועסט, די פראבלעם פון אנטלויפן. השי"ת וויל נישט אז ווען די אידן וועלן האבן א נסיון און ס'וועט זיי זיין שווער זאלן זיי פלוצלינג איבערלאזן אלעס און פשוט אנטלויפן אויף צוריק.

אביסל ווייטער אין די פסוקים דארט געפונען מיר ווי פרעה מיט די מצריים זענען נאכגעלאפן די אידן, און די אידן טרעפן זיך אין א שרעקליכע קלעם, פון איין זייט שטייען זיי פאר א ברויזנדע ים סוף, ווען פון אונטער זיי רוקן זיך די מצריים נענטער און נענטער און ס'איז נישט דא וואו אהין צו אנטלויפן. כלל ישראל שרייט אויס צו משה רבינו "הַמְבִּלִי אֵין קִבְרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לְמוֹת בְּמִדְבָּר מֵה זֹאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם?"

בין אין א פלאנטער און איד קען נישט ארויסקריכן. דאס איז די ערשטע טריט אין ריכטונג פונעם ישועה.

דאגעגן ווען מ'לייקענט אלעס אפ און מ'מאכט עס אוועק, מען באגרייפט בכלל נישט אז מען איז אין א פראבלעם, דעמאלטס לעבט מען דאך אין א דמיון און מען ווייסט אפילו נישט צו בעטן און צו מאכן השתדלות ארויסצוקריכן דערפון.

אונזער תפקיד אין די יעצטיגע טעג

ווי פאסיג זענען די רייד א גאנץ יאר, ועכשיו ביותר, שטייענדיג אין די טעג פון נאך יום טוב, ווען דער מענטש שפירט ביי זיך די 'ירידה' פון קודש צו חול. ווען מ'גייט אריין צוריק אינעם טעגליכן הלוח ילך. ביי פילע מענטשן זענען די טעג באגלייט מיט פחדים און זארג פון דאס צוריק קערן זיך צו די ארבעט, דאס צוריקגיין צו די געווענליכע רוטינע שטייגער, די בחורים צוריק אין ישיבה צום נייעם זמן, און אזוי ווייטער.

אבער אז מ'נעמט מיט זיך די מוסר השכל פון קריעת ים סוף וואס מיר האבן געליינט יעצט יום טוב, און די לימוד פון אונזער פרשה, און מ'געדענקט מקיים צו זיין דעם "התיצבו" שטעל זיך אפ און אנטלויף נישט. יא עס גייט טאקע זיין שווער, כל התחלות קשות, ס'איז נישט לייכט צוריק צו גיין צום געווענליכן סדר היום, אבער איד בין דא! איד בין אנוועזנד און דערביי, און איד באהאלט זיך נישט. איד גיי זיך אוועקשטעלן און פראבירן צו שפירן און דערטאפן מיינע פראבלעמען און מיינע שוועריגקייטן, און כ'וועל עס אדרעסירן ווי ווייט מעגליך, איד וועל מאכן השתדלות זיך צו באפרייען דערפון אויפן ריכטיגן וועג, איד וועל מתפלל זיין צו השי"ת דערוועגן, דאן וועט בעזר השי"ת מקיים ווערן דעם התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום... השי"ת וועט אונז העלפן און באגליקן אונזערע וועגן, אמן כן יהי רצון.

לסיכום געדענק:

- די צוויי עצות וואס משה רבינו דערמאנט: **התיצבו** - צו בלייבן שטיין אויפן פלאץ און נישט אנטלויפן פון א פראבלעם. **וְאַתֶּם תִּתְּרֹשׁוּן** - זיך אויסלערנען צו שווייגן און נישט צו קומען מיט טענות און שרייערייען, - וואס טוען נאר פארטייבן און פארשטאפן די אויערן פון קענען ארויסהאבן דעם מצב ריכטיג.
- ווען מ'ווערט שיכור, נישט נאר דורך וויין, נאר דורך סיי וועלכע 'טפל' וואס שלעפט אוועק דעם קאפ פונעם עיקר און לאזט נישט דעם מענטש פארשטיין און זיך אפגעבן מיט זיין מצב, איז דאס בלויז אנטלאפן פונעם פראבלעם.
- ווען מען שטייט מיט אפגענוע אויגן: "וְרָאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה'..."

א לעכטיגע שבת קודש!

זיך איינצושרייבן צו באקומען די "מיט א טיפערן בליק" דורך אי-מעיל בע"ה tiferenblik@gmail.com

האט דען געפעלט קברים אין מצרים וואו אונז צו באערדיגן? פונקט דא אהער האסטו אונז געמוזט ברענגן אז מיר זאלן אויסשטארבן אינעם וויסטן מדבר?! "הֲלֹא זֶה הַדֶּבֶר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם וְגו' כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת מִצְרַיִם מִמָּוְתָנוּ בְּמִדְבָּר, עַם אִיז אֲנוֹ אֲסָאךְ בַּעֲסֵעַר גַּעוּוֹנִין צו אַרְבַּעַטן פֶּאָר דִּי מִצְרַיִם וְוִי אִידֵעֶר צו שְׁטאַרְבֵּן דָּא אִין מִדְבָּר..."

דא געפונען מיר בחוש די צווייטע פראבלעם. ווען עס גייט שווער פארן מענטש הייבט ער אן דאס צו באקעמפן, ער שרייט צוריק און קומט אויף מיט אלע סארטן טענות ומענות. די אידן הייבן אן צו שרייען אויף משה רבינו אז ס'איז שוין געווען בעסער צו בלייבן אין מצרים.

די צוויי עצות פון משה רבינו צו כלל ישראל

וואס איז געווען די תשובה פון משה רבינו אויף די טענות פון כלל ישראל? וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֶל תִּירְאוּ הַתִּיצְבוּ וְרָאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם... האט נישט קיין מורא, שטעלט זיך אוועק און זעהט מיט די אויגן די ישועת ה' וואס דער אייבישטער וועט באווייזן פאר אייד, ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְּרֹשׁוּן, השי"ת וועט מלחמה האלטן פאר אייד, און איר זאלט שווייגן.

ווי לעכטיג און שייך איז דער ענין מרומז אין די תשובה פון משה רבינו. משה זאגט דא פאר די אידן אז זיי דארפן טוהן צוויי זאכן: צום ערשט "התיצבו!" שטעלט זיך אוועק, אנטלויפט נישט. עס איז אסאך גרינגער צו אנטלויפן פון א מצב, אבער לא זיך דורך, דאס איז נישט די ריכטיגע וועג. א איד דארף מקיים זיין התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם, דורכ'ן בלייבן שטיין און אנערקענען זיין מצב וועט ער אסאך שנעלער געהאלפן ווערן. און די צווייטע נקודה איז "וְאַתֶּם תִּתְּרֹשׁוּן" איר דארפט שווייגן! אנשטאט צוריק צו שרייען און אויפקומען מיט טענות, איז די עבודה פון א איד אין אזא צייט צו שווייגן, אדרבה שטעל דיך אפ און זיי זיך מתבונן, אנשטאט זיין פארנומען מיט'ן אראפזארגן פון זיך דעם עול און די ווייטאג, בלייב שטיל, און נעם די צייט און די מיה צו פארשטיין דיין מצב מיט א קלארקייט, אנערקען די אמת לאמיתו.

און טאקע פון דעם התיצבו, האבן די אידן באמת זוכה געווען צום "וְרָאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם", קורץ נאכדעם זענען זיי געהאלפן געווארן מיט קריעת ים סוף.

דאס איז א לימוד לדורות, יעדס מאל ווען א איד שטייט ביים ברעג פון שטורמישע וואסערן, יעדער איינער ביי זיין אייגענעם ים סוף, ביי זיינע נסיונות און שוועריגקייטן, דארף געדענקן און חזר'ן און איינהאלטן די עצות וואס אונזער הייליגער רבי משה רבינו לערנט אונז, הַתִּיצְבוּ און וְאַתֶּם תִּתְּרֹשׁוּן און דאס וועט בעזר השי"ת זיין א פתח פאר די ישועה פון הימל, פאר די פרטיות'דיגע קריעת ים סוף. ווען דער מענטש אנטלויפט נישט פון זיינע פראבלעמען, נאר אנשטאט דעם באקענט ער זיך מיט זיי גרונטליך, ער פארשטייט זיין צרה, ער בייגט אונטער א פלייצע צו טוהן די נויטיגע השתדלות וואס פעלט זיך אויס, און ער הייבט אויף זיינע אויגן צום הימל און ער זאגט רבוש"ע איד דארף הילף, איד